

Heròdot, 1474. Inc 77

El mal estat de la nota afegida per Pere Miquel Carbonell al seu exemplar de l'Heròdot llatí no permet llegir la data de compra amb claredat, però sembla que devia ser el 1481. Si més no, consta que l'any 1484 en va fer donació a la biblioteca del convent de Sant Francesc de Barcelona, cosa que no vol dir, com en el cas de l'incunable de les obres de Sèneca, que l'arxiver renunciés a la consulta posterior de l'exemplar. Després de 1487, per exemple, hi afegia una mostra dels textos breus (versos, sentències, inscripcions) que solia incloure en altres miscel·lànies literàries i en alguns llibres de l'arxiu. Hi destaca l'epigrama que Lluís Desplà, ardiaca major de la seu i promotor artístic, va dedicar a l'altar de sant Julià a Montjuïc, que comença: "Venerabilis Lodovicus Despla, barcinonensis, ex prosapia militari originem trahens, archidiaconus barcinonensis ecclesiae, mense maii anno natalis Christi M^o CCCC^o octogesimo septimo huiusmodi epigramma litteris maiusculis per Petrum Oliba, barcinonensem, in lapide sculptis sacello divi Iuliani ad Jovis Montem, agri barcinonensis, dono dedit, Ferrando secundo foeliciter regnante: DIVO IVLIANO MAR/TYRI INCLYTO..."

Desplà i Carbonell comparteixen el gust de la seva generació per l'epigrafia clàssica, que es manifesta tant en la cerca i còpia d'inscripcions antigues com en la redacció de textos moderns a imitació d'aquestes. L'arxiver és el compilador d'un dels dos primers reculls epigràfics documentats a Catalunya, els *Epigrammata in lapidibus sive marmoribus sculpta tam Romae et Barcinonae quam Tarraconae, quam etiam in Hispania*, adreçat al seu fill Francesc. Aquesta col·lecció conté materials comuns amb el *Registrum in quo gentilium epigrammata lapidibus Tarracone descripta ponuntur* dedicat al bisbe d'Urgell Pere de Cardona pel seu compilador, el tortosí Francesc Vicent (m. 1523), prior de Tarragona i diputat del General, un altre possible membre del cercle erudit de Carbonell, que en copia obra poètica a la miscel·lània literària conservada a l'Arxiu Capítular de Girona amb la signatura ms. 69.

Pel que fa a Heròdot, si bé la lectura del pare de la història ("patris hystoriae") no va deixar cap rastre en la pràctica de Carbonell com a historiador, les escasses notes marginals al volum delaten un cert interès estilístic per les peces oratòries incloses i, sobretot, per la modèlica prosa llatina del traductor, Lorenzo Valla, "oratore permaximo".